

Iesus, ab la Sacratissima Verge de la Cinta, y S. Thomàs de Aquino.

BREV ADDICIÓ A LA BENEFICIAL RESOLVCIÓ.

P E R

JOSEPH MARTI CLERGUE,
DE BARCELONA.

C O N T R A

LO REVERENT Dr GABRIEL MARTI
PREVERE, BENEFICIAT EN LA SANTA IGLESIA
Cathedral de Barcelona, y altres litis Confortes.

SOBRE LA INSTITVCIÓ DEL BENEFICI EN LA
mateixa Santa Iglesia fundat, è instituhit, fots Invocació de Sant
Antoni Abat, en la Capella del mateix Sant, per Valença
muller de Bernat Muner quondam, Parayre
de Barcelona.

EN LA CAUSA VERTEENT EN LA CVRIA ECCLESIASTICA
de Barcelona, baix la doctissima censura del molt Illustre Senyor Ioseph
Rifòs en drets Doctòr, Canonge de la Santa Iglesia de Barcelona,
Capellà de Honor de sa Magestat, Oficial, y Vicari
General de son Bisbat.

A C T V A R I

Lo Doctòr Francisco Rifòs Prevere.

ESMAYAREN mos curts talents, al veurer les dificultats,
y dubtes suscitats intèr informandum, ques redueixen al
que se deduhì per part del Doctòr Gabriel Marti en la sec-
dula resolutive per sa part presentada en 19. de Nohem-
bre, num. 25. ço es, que no obstan á sa pretensió algunes
authoritats, y decisions, que en termens semblants resolten,
y firmen, que semblant incompatibilitat que provè à *fundatione*, exclou
los Preveres que obtenen Benefici, encara que antes de la collació, del
segon, dimiteixcan lo primer; perque ditas authoritats no se adaptan al
cas present, perque parlan en termens especials, en que consta de la vo-
luntat del Fundador, de no volèr cridar, sino exclouer à tots aquells
que

A

que

que no tenian, ni hān tingut altre Benefici, ò be parlan en cas que lo Fundador ha prohibit la presentació, y collació a persones que tingan altre Benefici, y així lex incompatibilitatis ab initio resistit, & excludit etiam medium ad acquirendum, y que los Examens per esta Part pre-telos, no deuen tenir lloch, perque los Examinadors no faran relació de qual es *mes idoneo*, si sols del que es *idoneo*, eo inhabil, no empero de qui ho es mes, segons doctrina del Cardenal de Luca de *Benef. in sum. num. 318.* y de *Paroch. disc. 1. num. 18.* & in *adnot. ad Concil. Trident. disc. 32. num. 15.* y perque non dicitur plura habere Beneficia qui vnum paratus est dimittere, Solorzan, *lib. 2. tom. 2. cap. 13. num. 10.* & 17.

2 No nasqueren sols los temors de regoneixer lo arduo de las dificultades, discorrent podia ab lo desvelo, y fatiga encontrar ab la cabal solució juxta illud distichon.

*Non jacet in molli semper Sapientia lecto,
Illa sed assiduo, parta labore venit.*

Si de veurer, que aquells dos Philosophs Pitagoras, y Anaxagoras no miraren los dos al Sol de vn mateix modo, Manfrella ad *Capyc. Latro observat. in decis. 127. num. 1. tom. 2.* Empero alentaren mas esperanças, y cessaren los temors ab las formals paraulas del Jurisconsult en la *L. filius 14. ff. ad leg. cor. de fal. alli: Sic inveni Senatum censuisse*, y així, havent trobat que fou decidit, sentenciât, y declarât lo cas en termens termenants, sens llevar ni asigir lletra en esta Curia Ecclesiastica de Barcelona, ahont vuy disputam lo nostre contenciós Benefici de polo temors, y recels, passant a la solució de dits dubtes, y dificultats.

3 Ab singular cuydado, y exacta diligencia se han indagat, y buscat las authoritats, y decisions que diu lo Doctor Gabriel Marti, y per mes sollicitut, y treball que se ha aplicat sols se han pogut encontrar lo *vor 122. de Barbosa lib. 3. la decis. de Bicchio 313.* y la *decis. Barcinonen. Beneficij 1705. coram Scoto*, ques refereixen en la Beneficial resolució num. 29. 30. 31, y mirada ab bona llum, la nostra fundació se adapta molt be a ditas authoritats, y decisions, per tres rahons ques ponderarân.

4 Es la primera, perque la incompatibilitat, y prohibició de nostra Fundadora: *Volo, & ordino, quòd Beneficiatus ipsius Beneficij præterquam ille cui primo ego ipsum Beneficium assignabo, juxta potestatem per me inferius reservatam non possit, nec ei liceat aliud Ecclesiasticum Beneficium cum Cura, vel sine, in dicta Sede, nec alibi obtinere.* Fonch aposada a la presentació, ço es, que volguè la Fundadora que aquell a qui se presentaria dit Benefici, ò aquell que *jure proprio*, se oposaria al temps de la presentació, eo oposició no obtinguès altre Benefici; lo que ab tota evidencia se manifesta en la mateixa fundació ab aquella altra clausula, alli: *Providendo, & ordinando, quòd si dictum Beneficium obtinendum contingerit Clericum presentari, & assignari, idem Clericus cum ætatis fuerit 25. annorum teneatur se facere ad Sacerdotium promovèri, & interim faciat dictum Beneficium deservire per idoneum substitutum nullum aliud Beneficium obtinentem.* La qual disposició, es ben patent, y clara, y demonstra, que si la Fundadora volguè, que quant seria presentat a Clergue, per son impediment, ço es, fins que seria Prevere, se haja de servir lo Benefici per vn substitut Prevere,

92

Prevere, que no tinga Benefici; millor volguè que la calitat de no tenir Benefici, haja de ser al temps de la presentació en aquell que haurà de ser Beneficiat perpetuo; puix la volguè en vn substitut temporal, y que sols ha de servir lo Benefici fins que lo Clergue presentat sera Prevere, y en lo cas que se haurà de servir per substitut, diguè: *Si dictum Beneficium contingerit Clericum PRÆSENTARI*; Luego la incompatibilitat aposada per nostra Fundadora, fou aposada à la presentació, y lo dubte que podria resultar de la clausula *Beneficiatus dicti mei Beneficij non possit, nec ei liceat aliud obtinere*, de si se ha de entendre de tempore præsentationis, eo després del obtent, y colació del Benefici, ja fou remogut, declaràt, y explicàt per la dita clausula *providendo, & ordinando, &c.* perque les paraules clares de vna disposició, declaren les dubtoses aposades en altra part de la disposició, Alex. *conf. 139. num. 7. lib. 6.* Surd. *conf. 429.* Mascard. de *interpr. stat. conclus. 2. num. 114.* Mansi *consult. 81. num. 61.* y en qualsevol disposició lo animo, y la voluntat se deu regular, y comenurar de totes les clausules simùl juntes, y vnides, y les clausules antecedents se declaren per les subsegüents, Graf. de *except. except. 3. num. 5.* Tondut. *quest. & resol. Benef. part. 1. cap. 47. num. 18.* Rot. *decis. 16. num. 31. post tract. Michailor. de Frat. Rot. apud Merlin. decis. 563. num. 8.* Conciol. *ad stat. Eugub. lib. 2. rub. 45. num. 1.* Torre, de *pact. fut. suces. lib. 2. cap. 38. num. 135. & 136.* Mansi *consult. 398. num. 9. 16. & 18.* Fontanel. *decis. 346. à num. 12. ad 15.* Rot. *post Vrceol. de transact. decis. 90. num. 10.* y les paraules de dita fundació sempre se deuen entendre, y declaràt segons aquella significació, segons la qual se troben escrites en altra part de la disposició, y del modo que consta, que lo disponent en altra part ha declaràt, perque no hi ha millor glosa, que la de aquell que disposa, y la voluntat si se pot colegir de conjectures, prevaleix á les paraules, encara que lo sonido de aquellas persuadesca altra cosa. *L. qui non militabat 78. §. Lucio Titio, ff. de hered. instituen. l. qui liberis 8. §. ult. ff. de vulgar. & pupil. Gratian. discept. for. cap. 757. num. 7. cap. 834. num. 5. cap. 866. num. 8. & cap. 954. num. 3.* Cancer *var. part. 1. cap. 1. num. 97. & part. 2. cap. 2. num. 24. & cap. 20. num. 378. & 380.* Peguer. *decis. 18. num. 10. tom. 2.* Fontan. *decis. 173. num. 5.* Mantic. de *conjectur. lib. 6. tit. 13. num. 13.* Astolin. *resol. 39. num. 8. reosol. 57. num. 12. & resol. 97. num. 4.* Redensalch. *conf. 17. per tot. Bonden. collect. leg. 33. num. 29. tom. 2.* Ramon *conf. 17. num. 19. & 29. & conf. 15. num. 40. & 47. latè Cassanate conf. 15. num. 17. conf. 16. num. 34. conf. 17. per tot. conf. 33. num. 32. & conf. 47. num. 63.* Castillo *contr. lib. 2. cap. 4. num. 12. & seq. cap. 9. num. 59. & cap. 50. à num. 17.* Cortiada *decis. 129. à num. 102. tom. 3.* de ahont se segueix, que la incompatibilitat de la clausula *Beneficiatus dicti mei Beneficij, &c.* se deu entendre segons la clausula *providendo, & ordinando, &c.* y si en aquella fou aposada clarament à la presentació, allí: *CONTINGERIT CLERICVM PRÆSENTARI, &c. & interim faciat dictum Beneficium deservire per idoneum substitutum NULLVM ALIUD BENEFICIVM OBTINENTEM*; aixi mateix deu entendrese la clausula *Beneficiatus dicti mei Beneficij.*

5 Es la segona rahò, perque la incompatibilitat de la clausula *Beneficiatus dicti mei Beneficij*, es aposada à la presentació, y no al obtent del Benefici,

4
nifici, la que se ha ponderat difusament en lo num. 46. de la Beneficial Resolució, ço es, que lo nostre Benefici, ni qualsevol de altre de Patronat, no pot esser conferit, y colat, sens que precedesca la presentació, eo be expressa del Patró que presenta, segons las lleys a posades en la fundació, eo be ab la presentació tacita, que *ministerium juris censetur presentatus ab ipso Fundatore*, que ha aposat las lleys en la fundació; aquell que te les calitats que lo Fundador ha volgut en la fundació; y aço no ho fa lo Iutge, ni fa Sentencia, sino que qui ho fa es lo dret, lo Iutge ho declara, y perque lo dret disposa, que aquell que ha de ser instituhit, perque te las calitats que vollo Fundador, ja se entèn que lo mateix Fundador li ha presentat declara, y sentencia, que se li deu conferir lo Benefici, com es de collegir de tots los DD. citats en dita Beneficial Resolució, y nos creu hi haja Doctor que diga que tals efectes obre la Sentencia del Iutge, si sols la disposició del dret, que es qui compeleix al Iutge á declarar ho ab la Sentencia.

6 La tercera rahò perque dita incompatibilitat aposada per nostra Fundadora en dita clausula *Beneficiatus dicti mei Beneficij*, se entèn posada á la presentació, y no després del obtent del Benefici, es la Sentencia proferida per lo tunc Oficial, y Vicari General de la Curia Ecclesiastica de Barcelona al primer de Decembre 1423. en la causa que vertia en dita Curia, entre Bernat Santacana Clergue, y Pere Pelegrini Prevere, sobre la institució del mateix nostre Benefici que vacava, per mort de Antoni Gensa primer Beneficiat, nomenat per la mateixa Fundadora en la primera vacació de aquell, en la qual se declarà, que Bernat Santacana era del genero de Antoni Gensa, y que era presentat per los lilegitims Patrons *infra lilegitimum tempus*, y no tenia altre Benefici, y perço se li colá: de la qual Sentencia tracta la Beneficial Resolució en lo num. 56. y diu allí: *Vnde cum constet mihi Vicario predicto per merita predicti processus, Bernardum de Santacana fore de genere dicti Antonij Gensa ipsius Beneficij ultimi possessoris; tamquam de genere fuisse per legitimos Patronos infra tempus debitum presentatum nullumque aliud Beneficium obtinere. Y mes avall: Pro tanto per hanc meam Sententiam declaro, pronuntio suam presentationem fore canonicam, & illamque suum debere sortiri effectum, & illius vigore predictum Beneficium sibi ad iudicio cum iuribus, & pertinentijs univcrsis predicto Petro Pelegrini ista vice super illo perpetuum scilencium imponendo*, en la qual Sentencia es de notar, y digne de singular reparo, que no diguè lo Vicari General que denegava la colació, é institució de dit Benefici, y imposava silenci á Pere Pelegrini perque tenia Benefici, sino que diguè que declarava la presentació de Bernat Santacana per lilegitima, y canonica, perque no tenia ningun altre Benefici, ibi: *Nullumque aliud Beneficium obtinere*, y que aquella devia sortir son degut efecte, y en virtut de ella li adjudicà lo Benefici, é imposà silenci á Pere Pelegrini, de ahont se veu, que si Bernat Santacana al temps de la presentació haguès obtingut altre Benefici, la sua presentació no hauria estat lilegitima, ni canonica, ni en virtut de ella se li hauria adjudicat lo Benefici; luego lo ser lilegitima, y canonica fou perque no obtenia Benefici al temps de dita presentació, luego la calitat de no obtenir Benefici, se requereix al temps de la presentació.

y de estas consequencias ab illegitima illació se infereix, que la oposició de Joseph Martí jure proprio à la vacació del contenciós Benefici, es legitima, y canonica, y se li deu la institució, y colació *quia nullum aliud obrinet Beneficium*, y al Doctor Gabriel Martí se li deu denegar, è imposar si enci *quia obrinet Beneficium*.

7 En lo que les referides Autoritats, y decisions no se adapten al nostre cas, es no en lo que discurreix lo Doctor Gabriel Martí: sino perque lo que se decidí en la Sadrada Rota, coram Bichio en la decisió 313. encara no se havia decidit en la mateixa Rota, ni en lo cas ques disputà en la mateixa Rota en la causa Barchinonen. Beneficij 1705. del Benefici de Sant Miquel, no se havia decidit antes en la mateixa Rota, ni la causa legionensis Capellaniae, que tracta Barbosa en lo *vor. 122.* se havia decidit antes en lo mateix Tribunal, y lo nostre cas individuó se troba decidit desde la primera vacació en lo mateix Tribunal en que vuy se ha de decidir ab la singularitat, de que la part acquievit à la Sentencia, y no apella de aquella, lo que obra tant favorable efecte, que etiam que dita Sentencia fos nulla la sola acquiescencia seria bastant, peraque de ella se induhís observança interpretativa, Pignatel. *tom. 4. consult. 35. num. 31.* y si lo Iurge declarà així à las hores, deu vuy declararse en la mateixa conformitat, segons la Sentencia de Casador. *lib. 5. Epist. 44. Instructus redditur animus in futuris, quando prateritorum commovetur exemplis.*

8 Sens que se opose al comú Brocardich que *juribus, & non exemplis est judicandum*, perque no proceheix en lo cas que ha hi algun dubte, *Alto-grado conf. 3. num. 7. Mansi tom. 1. consult. 81. num. 87.* y la dita Sentencia no sols en aquella causa ques proferí; però encara en altres constituheix cosa judicada, y per lo menos com à estil, è intelligencia obra los efectes, y se pot allegar, Solorzan. *de jur. Indiarum, tom. 2. lib. 2. cap. 17. num. 56.* allí: *Tunc maxime, quod hoc certius est ubi talis res judicata emerfit circa declarationem, & interpretationem verborum alicujus legis, quæ dubitandi, & litigandi causam præbuerant, nam talis declaratio non solum in illa lite, verum, & in alijs rem veluti judicaram constituit, & saltem in vim styli, & intelligentiæ talis legis allegari potest, l. si de interpretatione, l. nam imperator 28. ff. de leg. &c.* Y si lo Vicari General deu guardár lo estyl de la Curia Episcopal de ahont es Vicari General, Pelegrin. *in prax. Vicar. part. 1. num. 22. Monit. Vic. Gen. allí: Non debet aliquo modo styllum Curie Episcopalis alterare, quia stylus Curie pro lege habetur, & est observandus, vt post alios notat Rolandus conf. 70. num. 2. vol. 1. Mennoch. de recept. possess. in 1. responso caus. finarien. num. 19. Redoan. de spol. quest. 7. num. 18.* Segur se promet esta Part de Joseph Martí, que lo Illustre Senyor Vicari General en qui ab gloriosa emulació concorren quantas calitats, y circumstancias vol lo dit Pelegrin. y demès DD. en tant alt ministeri proferirà la Sentencia à son favor, sens alterar la observança, y estyl que induhí dita Sentencia.

9 Encara que sobre lo punt de la observança se ha bastantment deduhit, lo que conduheix à la justicia de esta Part en la Beneficial Resolució en los numeros 55. 56. y 57. emperò, pera major corroboració se anyadeix, que la observança proxima à la fundació, se deu atendre encara que hi haguès altra observança en contrari, lo mateix Ottobono

en lo mateix lloch citat en la Beneficial resolució num. 55. alli: *Et hæc observantia, tamquam magis proxima fundationi est attendenda*, Cavaler. decis. 487. num. 2. Duran. decis. 36. num. 38. & 39. & in recent. decis. 105. num. 10. part. 7. non autem observantia remotior quæ prætenditur in contrarium, ad text. in l. nulla 14. vers. *Si alimenta*, ff. de aliment. & cib. leg. cum alijs relatis per Rotam decis. 37. num. 34. & seq. part. 2. divers. Cardin. de Luca de jur. patron. discurs. 34. num. 10. y que la observança mes proxima à la fundació, es la que principalment se deu atendre en materia de Beneficis, y Patronats, ho entenyen los DD. Socin. Sen. conf. 6. num. 2. Rota coràm Merlino decis. 563. num. 8. & 9. Rota coràm Gregor. decis. 325. num. 1. & ibi adden. lit. A. & coràm Seraphin. decis. 1410. num. 7. & in recent. y quant nos dubta de la iustancia, co existencia, sino de la calitat del jus Patronat, sola la observança fa aquell esser, ò no esser hereditari, ò familiar, Ansaldo. tom. 1. in annot. ad decis. 38. num. 20. Rota decis. 47. num. 1. part. 1. divers. & decis. 146. num. 5. & decis. 251. num. 3. part. 2. recent. la observança en materias Beneficials, y en materia de incompatibilitat, se deu molt atendre, Rota recent. part. 14. decis. 298. num. 7. alli: *Quæ observantia in Beneficialibus, & in materia incompatibilitatis multum venit attendenda*, glos. in cap. 1. de consuet. lib. 6. Hojeda de incompatibilitate part. 2. cap. 11. num. 2. addentes ad Gregorium decis. 184. et in Piscien. juris conferendi 14. Tannary 1658. 9. quòd autem coràm R. P. D. meo Albergato.

10 Que la observança interpretativa, proxima al acte, sic efficacissima ho afirman los DD. Ramon. conf. 65. num. 18. Andreol. contròv. 316. num. 6. Fontanel. de pact. part. 1. claus. 6. glos. 3. num. 33. & decis. 33. num. 10. Rojas decis. 279. num. 13. Rota decis. 136. num. 1. part. 1. recent. & decis. 105. num. 9. & 10. part. 7. & decis. 92. part. 9. & decis. 170. num. 4. part. 2. divers. Cardin. de Luca de regal. discurs. 72. num. 5. y que la observança subsequida es la mes ferma, y segura interpretació. Bicchio decis. 13. num. 9. Surd. conf. 362. num. 10. Rota recent. decis. 249. num. 16. & decis. 362. num. 12. part. 5. ab copiosa allegació de 36. DD. Cortiada de jurif. cap. 7. num. 18. declara, y lleva tots los dubtes, com en termens de statuts sobre sa intelligencia, Gratian. discep. foren. cap. 665. num. 61. Rota recent. decis. 6. num. 8. part. 4. tom. 2. y decis. 171. num. 12. part. 8. & coràm Burat. decis. 237. num. 3. Seraphin. decis. 1410. num. 67. importa verdadera interpretació, Cravet. conf. 318. num. 2. y es semblant à la suprema decisió del Princep. Gratian. discep. 846. num. 19. Camerat. respons. 18. num. 21. Bolduc. ad Ramon. tom. 4. decis. 68. num. 34. cum sequent. alli: *Et ita esse attendendam*, (parla de la observança) *ut temerarium sit atque bestiale ab ea recedere*, Surd. conf. 220. num. 3. & conf. 362. num. 10. Gratian. discep. 544. num. 31. & decis. 742. nu. 61. etiam si daretur in contrarium verior intellectus, & sensus Honded. conf. 92. num. 30. lib. 1. & conf. 35. num. 45. lib. 2. Menoch. conf. 390. num. 20. Rota divers. decis. 574. num. 3. part. 1. & in recent. decis. 375. num. 9. part. 9. coràm Burat. decis. 944. num. 6.

11 La observança, se ha de atendre, encara que la intelligencia, que per ella se ha donat sia mala, y la altra sic millor de dict, y mes verdadera, y encara que importe ferse força en las paraules se deu atendre à la observança, lo Vicecanceller Crespi observ. 1. nu. 115. Rota part.

rad 1214. recent. decis. 5. num. 17. & seq. & part. 16. decis. 253. num. 8. & 9. Spada
 conf. 54. à num. 37. lib. 1. Bicchio decis. 464. num. 18. & 19. encara que re-
 pugne la lletra al que la observança interpreta, Carol. Tapia decis. Nea-
 pol. 7. num. 16. Gratian. discep. foren. cap. 703. tom. 4. & cap. 825. num. 16.
 add. ad Ludovif. decis. 184. num. 8. Ramon. conf. 65. num. 14. Valenz. conf.
 33. num. 193. conf. 52. num. 9. conf. 53. num. 9. & 10. conf. 58. num. 8. Solor-
 zan. de jur. Ind. lib. 2. cap. 21. num. 24. tom. 2. perque allò que se es observat
 es com si se lliguès continuat en la disposició, com termenantment diu
 Fontanella decis. 303. num. 16. decis. 479. num. 7. & decis. 481. num. 12. & de
 pactis. claus. 1. à num. 39. admirablement ab molts Crespi d. observ. 1. num.
 115. Mascard. de interpret. stat. conclus. 2. num. 148. 160. Joseph. Ludovif.
 conclus. 38. illat. 41. Cap. Galeot. lib. 1. controv. 31. num. 54. & controv. 51. nu.
 42. Giurba in consuet. Messan. in prohem. num. 30. perque la observança
 es la millor interpretació de qualsevol disposició, com notan los DD.
 in cap. cum dilectus de consuet. Gutier. conf. 2. num. 2. Gratian. discep. for. cap.
 839. num. 27. Cavaller. decis. 80. num. 3. Merlin. decis. 154. num. 3. Rixi. col-
 lect. 3020. & 3823. Fontanel. decis. 33. à num. 1. Surd. decis. 134. num. 9. Ro-
 ta part. 9. recent. decis. 316. num. 11. & sequent. part. 13. decis. 216. num. 6. &
 part. 14. decis. 5. à num. 17. & decis. 6. num. 7. & 8. y la voluntat de nostra
 Fundadora se presumeix tala quala la observança, ha declarat, Ramon.
 conf. 61. num. 15. & 16. Valenz. Valasq. conf. 97. num. 204. Tristany decis.
 31. tom. 2. à num. 59. ad 62. Francisco Maria Prato discep. foren. tom. 2. cap.
 10. num. 15. Castillo lib. 5. controv. cap. 43. Fontanel. de pact. claus. 6. glos. 3.
 part. 2. à num. 20. Molin. de primog. lib. 5. cap. 5. num. 39. et lib. 2. cap. 6. nu. 57.
 Castanat. conf. 10. num. 208. et conf. 35. num. 22. conf. 44. num. 33. conf. 45.
 num. 144. Anton. Menoch. decis. Florent. 71. num. 34. y ab singular rahò,
 però que quant falta la lley de la fundació, ò aquella es dubtosa, se deu
 atendre, y estàr à la observança, Bursat. conf. 324. nu. 19. Rota decis. 147.
 num. 8. et 148. num. 10. post Vivian. de jur. patron. lo Cardin. de Luca de
 jure patron. discurs. 34. num. 7. y la observança es la Reyna de las inter-
 pretacions, Surd. conf. 362. num. 20. lib. 3. Castanat. ab molts conf. 44. num.
 3. Molin. de primogen. lib. cap. 5. num. 39. vers. Nona conjectura, et lib. 2. cap.
 6. num. 57. Tristany decis. 31. num. 61. y la observança per si sola fa dret,
 ad cap. cum dilectus de consuetud. Selsè decis. 91. num. 125. & 160. Leo de-
 cis. 10. num. 31. tom. 3. Quesada Pilo tom. 1. dist. 14. num. 46. 47. & 48. Tri-
 stany decis. 31. num. 61. y però es tinguda per lley, Valenzuela conf. 88.
 num. 24. Nuño de albaran. §. 2. num. 7. Cuenca de comanda, §. 9. num. 36.
 Suelves conf. 25. num. 19. centuria 1.
 Pera que la observança declarativa, eo interpretativa produesca
 dos sobredits efectes, no es necessari que sia obtesa en contradictori ju-
 dici, sino que basta que alguna vegada aixi se haja observat, y essent
 la nostra obtesa in judicio contradictorio, mes eficassos seràn los dits
 efectes, Gutierrez conf. 2. num. 10. Silvan. conf. 88. num. 27. lib. 2. Cephalo
 conf. 28. num. 32. Rota recent. decis. 93. num. 8. part. 13. & decis. 520. num. 9.
 & sequent. in select. Farinac. part. 1. tom. 1. decis. 136. per tot. Catena resol.
 206. num. 4. y que basta quod semel in judicio contradictorio fuerit ob-
 tentum, Gratian. disceps. 298. num. 9. Surdo conf. 127. num. 23. lib. 1. Rota
 coram

2
 coràm Gregor. decis. 126. num. 5. Pignarel. tom. 8. consult. 73. num. 14. y que vna vegada se haja observât, perque vn sol acte basta, pera que la observança se induesca, y declare la disposició, Baldo *conf.* 275. num. 4. lib. 1. Burat. *decis.* 647. num. 11. & 12. Ludovis. *decis.* 29. num. 31. & 32. Surdo de aliment. tit. 4. *quest.* 16. num. 26. Rota in Florentina juris Patronatus de Ricafolis 11. Februarij 1604. §. non obstat, coràm Cardin. Lancelotto, & coràm Ottobono *decis.* 169. num. 19. Pignarel. tom. 8. consult. 33. num. 13. Bonden. *colluct.* 44. num. 23. tom. 1. & *colluct.* 28. num. 140. tom. 2. Rota in recent. *decis.* 316. num. 15. part. 9. coràm Burat. *decis.* 679. num. 9. coràm Cavaller. *decis.* 497. num. 5. coràm Ottobon. *decis.* 165. num. 19. coràm Rojas *decis.* 78. num. 21. & *decis.* 137. num. 18.

13 Admirablement Paulo Rubeo de *validit. legal. cap.* 43. num. 16. *alli:* *Quidquid esset si ageretur de simplici observantia interpretativa, quia tunc ex unico etiam actu poterit dici inducta talis observantia, Aym. conf.* 118. num. 2. *ibi:* Sufficit ita aliquandò fuisse observatum, &c. Cum alijs pluribus allegatis coràm bon. mem. Cardin. Cavaller. *decis.* 80. num. 5. *ibi:* Sufficit aliquandò fuisse observatum, &c. Coràm bon. mem. Burat. *decis.* 679. num. 9. *ibi:* Observantia cum sit interpretativa, sufficit aliquandò fuisse observatum, et in istis terminis sufficit etiam unicus actus, &c. Et cor. San. mem. Innocent. X. *decis.* 448. *ibi:* Cum sit observantia interpretativa sufficit, quòd ita aliquandò fuerit observatum, &c. part. 1. recent. et cor. bon. mem. Dumozeto *decis.* 6. num. 9. *ibi:* Observantia tamquam interpretativa non indiget temporis cursu, sed sufficit aliquandò ita fuisse observatum, &c. part. 4. recent. tom. 2. et cor. R. P. D. Leone Verospio *decis.* 396. nu. 15. *ibi:* Ex unico actu observantia inducitur, &c. part. 9. recent. tom. 2. et deindè fuit ponderatum coràm Reverendis. P. D. Papien. in causa Ravennaten. seu Ferraten. *decimarum* 5. Martij 1649. §. accedit etiam, *ibi:* Pro observantia interpretativa sufficit unicus actus. Exornen esta theorica los nostres Mestres Practichs Catalans, Fontanella *decis.* 482. num. 12. *alli:* Quòd autem observantia fuerit in isto casu plenissimè probata constat evidentèr, quia DD. solum volunt quod aliquandò ita fuerit observatum, VEL SEMEL, vel bis, vel per duos, vel per tres actus. Y en la *decis.* 33. num. 3. *discurs.* 89. num. 9. y mes expressament en la *decis.* 330. num. 6. Xammar de *Officio Iudicis* part. 1. *quest.* 3. nu. 17. et *quest.* 18. num. 30. et 31. Don Lluís de Valencià en la explicació de la *Constit.* 7. Tit. dels DD. del Real Concell, *cap.* 4. num. 79. Rota coràm Mantica *decis.* 59. num. 12. et *decis.* 316. num. 14. et 15. part. 9. recent. & coràm Rojas *decis.* 279. num. 8. et sequent. y generalment in Foroliven. *Appaltus* 12. Februarij 1680. §. verum, coràm Cardin. Mateyo, Ansald. de Ansald. de comer. et mercat. *decis.* 20. num. 24. de ahont naix, que la dita observança no requireix temps determinat, Larrea *decis.* 45. num. 24. Mascard. de *interpret. stat. conclus.* 158. Giurba in *consuet. Messanen. in probam.* num. 24. Rota cor. Cerr. *decis.* 824. num. 7. *alli:* Cum ad effectum observantiae etiam unicus admitatur, Rota *decis.* 316. num. 15. part. 9. cum allegat in *Barbastren. decimar.* 11. Decembris 1662. §. et hoc amplius, cor. R. P. D. meo Taya.

14 Agudissimament ho compreguè tot Joan Baptista Sameniatti *controv.* 188. num. 81. ad 87. ahont ensenya, que ex eo, que in iudicando vna vegada se ha observât aixi, es sufficient, y bastant pera induhirle observança, lo que prova ab molts fonaments a num. 82. cum seq. *alli:*

alli: Cum qua judiciali resolutione, remansit inducta observantia declarativa, et interpretativa hujusmodi statuti, ad quem effectum non exigitur, nec prescriptio, nec lapsus temporis, sed sat est quod in iudicando fuerit servatum, Bec. conf. 101, num. 51. Dunozet. Jun. decis. 937. num. 25. Rot. decis. 273. nu. 18. part. 19. Conciol. ad stat. Eugub. in preclud. num. 23. dixi controv. 12. num. 127. SUFFICIENT ETIAM VNICVS ACTVS, SEV VNICA RES IVDICATA, Bald. conf. 275. num. 4. lib. 1. Cabal. conf. Civil. 128. num. 309. & seq. Burat. decis. 647. num. 11. & 12. & decis. 679. num. 9. Rot. decis. 169. in fin. part. 12. Mansi consult. 81. num. 87. Actolin. resol. 8. num. 34. & dixi d. controv. 12. nu. 128. et controv. 15. num. 99. et cum sit optima interpres statutor. Carpan. ad stat. Mediol. in preclud. num. 134. Censal. decis. 13. num. 111. et decis. 16. num. 44. 45. Peñ. decis. 281. in fin. Rot. decis. 199. num. 12. et 13. et decis. 256. nu. fin. part. 10. et decis. 75. num. 7. part. 18. Cardin. de Luca de succes. dis. 9. num. 13. Conciol. in preclud. ad stat. Eugub. num. 21. tanti momenti est, ut ea sint in intelligenda, eo modo quo aliàs fuerunt observata, ad text. in l. minime, l. si de interpretatione, ff. de leg. Honded. conf. 1. num. 35. lib. 2. Rot. d. decis. 75. num. 6. part. 18. quàmvis contrarius intellectus dici posset in jure verior, Becc. d. conf. 101. sub nu. 49. circa fin. Honded. conf. 92. num. 30. vol. 1. Menoch. conf. 390. num. 19. & seq. adden. ad Gregor. decis. 184. sub num. 8. vers. Advertendum. Rot. decis. 574. num. 3. part. 1. decis. 256. part. 2. divers. & decis. 608. num. 6. part. 1. recent. & decis. 169. num. 22. part. 12. Vbi quod observantia interpretativa, etiam contra verum intellectum servanda sit, Monach. decis. Florent. 46. num. 38. Vbi quod statuta consuetudine interpretativa statuti non sit ulterius dubitandum, ac si verba statuti clara essent.

15. Corone tota esta materia de la observança la Sagrada Rot. Roman. in recent. part. 12. decis. 169. num. 20. cum seq. encara ques puga dit ab lo Cardin. de Luca de regal. ad matt. gabel. dis. 58. num. 4. y Pignatell. tom. 1. Canonich consult. 49. num. 1. encara que à diferent intent: Pudet quidem in re, tam nota Textus, & Authores laudare incomprobationem. Dicitur pue dita Sagrada Rota, alli: Cum enim non sit observantia destructiva, sed declarativa, et interpretativa quàmvis prescripta non esset, aut in contradictorio iudicio canonizata, est tamen omninò attendenda, juxta celebre Conf. Francis. Aretin. 12. sub. num. 5. Menoch. conf. 21. num. 15. Surd. conf. 140. num. 45. et conf. 335. num. 27. Gratian. discep. 756. num. 22. & 25. in punct. moder. Luen. conf. 18. num. 27. vers. Id non operatur. Rot. decis. 6. num. 9. et decis. 271. num. 9. vers. Id plus etiam part. 4. recent. tom. 2. Vbi quod adeò tribuendum est observantia statutorum interpretativa, ut etiam contra verum intellectum dispositionis servanda, sic Rom. in Rom. sensus 28. Aprillis 1653. §. & licet, cor. R. D. meo Decano IN PRESENTI AVTEM CONSTAT ITA EVISSE IN CONTRADICTORIO IVDICIO PRONVNTIATVM IN TRIBVNALI REVERENDE FABRICÆ SANCTI PETRI, QVÆ DATA FVIT IN SVM. Barelli num. 3. & de ea disponunt Testes supradicti: ET OBSERVANTIA HÆC INTERPRETATIVA ADEO PRÆSCRIPTIONE NON AGET, VT PRO EA VNICVS ACTVS SUFFICIAT, in Ravenaten. seu Ferrarien. decimar. 5. Martij 1640. §. accedit, cor. R. P. D. Melitio.

16. La mateixa Rot. Roman. in recent. part. 11. decis. 374. disputant ex quibus inferatur lo dret de Patronat gentilici, è mixto, lo infereix mixto de sola vna presentació, feta coràm Ordinario, ab vna declaració, que

que lo dret de Patronat tocava à aquell, y en lo num. 21. prorumpex en estas paraulas: *Confirmantur predicta ex subsequuta observantia, nam de functis Iosepho, & Ioan. Angelo de Basilijs superflite tantum Ioan. Baptista, dicto Ioan. Angeli filio dum vacavit, vna ex dictis Capellanijs per dictum Basiliam erectis de anno 1625. scilicet illa sub Invocatione B. Mariæ Virginis, in Collegiata S. Mariæ de Tempera, solus Ioan. Baptista presentavit cor. Ordin. & dict. presentatio suum habuit effectum CVM DECLARATIONE, QVOD IVS PATRONATUS SPECTABAT AD DICT. IOANNEM BAPTISTAM.* Sumar. Ioan. Casing num. 10. ex qua observantia nedum satis remanet interpretata mens Fundatoris, Rot. in recent. decis. 185. num. 2. part. 5. Burat. decis. 647. num. 12. & 18. & fuit firmatum in bremonen Præposituræ 23. Mayj 1644. vers. accedit etiam observantia, cor. R.P.D. meo Corrado.

17 Desentranyades, y premeditades ab tota atenció estas decisions de la Rota, y altres aplicables, y signanter lo que afirma lo Cardenal de Luca de *emphyteu. dis. 28. num. 2. & 3. & discurs. 29.* es evidentissim discorrer, que si la Sacra Rota sent vn Tribunal de la major autoritat de tal forma, que constituheix, y fa comuna opinió, y en conflicte de opinions preval aquella, es lo exemplar, y mestre de tots, com confessa Fontanel. de *paët. claus. 6. glos. 1. part. 3. num. 46.* y anyadeix lo dit Card. de Luca *ibidem num. 5. Maximè quia sumus in foro Ecclesiastico cuius hoc Tribunal est superior, ac Iudex appellationis iudicatum approbaturus, vel reprobaturus: y este tant authozitat Tribunal superior, en lo cas de la decis. 169. part. 12. recent.* se contentà ab vna Sentencia de vn Tribunal inferior, com lo de la fabrica de Sant Pere, pera decidir que bastava dita Sentencia pera probat la observancia interpretativa, y declarar la causa à favor de dita observança; y en la decis. 374. de la part. 11. se contenta ab la declaració del Ordinari, que declara, que lo dret de Patronat tocava à vn, pera decidir que dita declaració induhia observança interpretativa, y en força de aquella reportar favorable Sentencia, aquell que tenia pro se dita observança; Perque lo Tribunal de la Curia Episcopal de Barcelona, no se ha de contentar ab vna declaració del mateix Tribunal, en lo cas en temens quem trobàm? Y perque essent la Sentencia del Vicari General de la Curia de Barcelona, proferida al primer de Desembre 1423. en la primera vacació del Benefici proxima à la fundació, y la que ha donat anfa à esta Part pera litigar, no ha de ser observada, seguida, y venerada, com se deu; aixi perque proceheix de dret, y de justicia, segons la comuna resolució dels DD. com, y també pera no illaquear *in futurum* als litigants sobre lo mateix Benefici ab plets, constituhint vna nova observança, eo estyl que modo serà *albus modo niger*? Y la autoritat del Tribunal de la Curia, no conservarà la autoritat, ni veneració que sempre se ha meregut? Y per vltim se ha de atendre sempre per lo que diguè lo Card. de Luca de *Emphyteu. dis. 28. num. 3. alli: Vndè cum individua lem habemus auctoritatem opus non est in generalibus vagari, vt admonent Surd. conf. 473. num. 29. & conf. 551. num. 9. Cassanat. conf. 35. num. 16. Rot. decis. 543. num. 1. part. 1. divers. & 721. num. 5. part. 2. recent.* Y aixi la Sentencia ha de ser proferida à favor de Ioseph Marti, perque se troba lo Clergue de genere de Antoni Genfa lo mes idoneo, y lo Doctór Gabriel Marti se troba obtenir altre Benefici, lo que no volguè, y prohibi la Fundadora:

yaixi fou decidit, y declaràt en esta Curia en dita Sentència del any 1423. y eixa observança interpretativa se dona á nostra fundació, y eixa Sentencia ha precisat al dit Joseph Marti á defençar vna lite, y causa, com vuy defença, lo que cedeix en credit, y authoritat de la mateixa Curia.

18. Respecte del Examen, tampoch no subsisteixen los llochs, y doctrines del Card. de Luca referides, á les quals se poden anyadir Pignatelli *rom. 9. consult. 77. num. 48.* & *tom. 1. consult. 119. num. 4.* Perçò, que com difusament se ha dit en la Beneficial Resolució á num. 24. cum seq. Lo Fundador del Benefici in limine foundationis, pot aposar qualsevols pactes, y condicions, y estos se deuen ad vnguem guardár, y la nostra Fundadora volguè, y expressament ordenà, que en defecte de Prevere actu del genero de Antoni Genfa, ò Miquel de Roda, lo mes idoneo en concurs de molts, fos presentat vn Clergue lo mes idoneo del mateix genero, y esta calitat se deu guardár, y observár, y nos pot probár, sino per lo Examen, conforme se ha dit en la Beneficial Resolució num. 119. y les dites Doctrines parlen solament en termens de Beneficis Curats, ques proveheixen per concurs, segons la forma prescrita per lo Sagrat Concili de Trento; y la rahò es, perque en dits Beneficis, eo en lo concurs, la preelecció toca als Bisbes, y si los Examinadors feyen relació del que seria mes habil, tacitament serien los qui preelegirien, y no lo Bisbe, com es de veurer dels mateixos llochs, y signantèr del Card. de Luca *ad Concil. Trident. dis. 32. num. 17.* ahont afirma, no esser lliure als Ordininaris dels aprobats, elegir lo que voldria, perque lo arbitre deu esser ben regulat, preelegant á aquell que reputarà mes digne; perque etiam seclusa la Conciliar forma prescrita, y atesos los termes de dret comú, ab los quals sens semblants restriccions, etiam los Beneficis Curats eren ad liberam collatoris provisionem, y en aquella questió, si los Beneficis se deuen conferir als mes dignes, ho *sit ad libitum eis neglectis, conferirlos dignis, & idoneis,* la mes comuna, y rebuda distinció es entre los Curats, y no Curats, de forma los Curats deuen conferir se *dignioribus*; los no Curats als dignes, com son tots aquells que á jure nos troban reprobats, lo que semblantment se troba estatuhit per lo Sagrat Concili *Sess. 7. de refor. c. 3.* á mes, que com se ha dit en la Beneficial Resolució n. 117. y 118. esta es la observança, y lo vltim estat, puix quant se conferi lo Benefici contenciós al Doctór Joseph Marti per mort de qui vacà, fou *previo examine*, entre ell, y Emanuel Santacana ligitigants per mes ques diga, nos parlà de mes idoneitat, sino de incapacitat, perque quid quid esset no tenia Emanuel Santacana incapacitat diferent de la literatura, sino que promiscuament se prengué lo terme *Incapàs per Inhabil*, ò menos idoneo, lo ques convens, de que no se explicá, ni in individuo se diguè quina incapacitat tenia, sino que se prengué la incapacitat per la illiteratura, ò inhabilitat, ò menos idoneitat; y aixi se deu probár la calitat *de mes Idoneo*, que vol la Fundadora per lo Examen, puix aliàs nos pot probár, ni aliter se pot cumplir la ley de la fundació, y aixi no se adapten les doctrines referides, y per consegüent deu tenir lloch la assignació de Examen per esta Part pretesa.

19. Ni lo lloch, eo doctrina de Solorzano *tom. 2. lib. 2. num. 10.* & 18. es de consideració alguna, si atentament se premedita, perque encara que diu que *nullo jure probabitur*, que aquell que obtè vn Benefici, no pu-

ga aliud pinguius ambire si primum dimittere paratus sit; emperò ho diu sens apoyo de text, doctrina, ni Doctor que ho diga, y no ho diu ab lo terme *obtinere*, sino *ambire*, que en lo sentit Gramatical, son molt distincs, y també perque cessa la rahò ab ques funda la incompatibilitat, ço es, que vn conseguesca molts premis, y vtilitats, y possesca ab dany, y perjudici de altri, com diu lo mateix Solorzano, y lo perjudici que se infereix à esta Part de Ioseph Marti, no cessa encara que lo Doctor Gabriel Marti, sit paratus vnum dimittere, ans be semper adest, perque sempre restarà prejudicat lo dret que jure sanguinis li competeix en dit Benefici, com à cridat per la Fundadora en defecte de Prevere actu, del genero de Antoni Genfa, que no obtinga altre Benefici, y si lo Doctor Gabriel Marti, per la oferta que fa de renunciar lo Benefici de Santa Ignès, restava sens Benefici, y capàs pera obtenir lo contenciòs (lo ques nega) seria en perjudici del jus que fit à esta Part, per la oposició jure proprio, feta à la vacació, essent aixi, que lo dret que competeix à dit Marti no es ex oppositione, sino ex vocatione Fundatricis: admirablement la Rota, penes Farinàs, in *Posth. tom. 1. decis. 97. num. 3.* alli: *Non obstat quòd Franciscus non sit presentatus à Patrono, & ex sola oppositione non possit jus pretendere, quia in Beneficialibus nemo acquirit, jus ex facto proprio, Casador. dict. decis. 18. num. 3. quia Franciscus non pretendit jus principaliter ex sua oppositione, sed ex fundatione, que illum tamquam proximiorum, specialiter vocat, & sic assimilatur presentato, sive electo, Puteo decis. 253. num. 4. & cum Patronus non possit contravenire dispositioni Fundatoris, Bal. conf. 38. num. 2. lib. 4. ista spes certa regulanda est, ac si effectus sequutus esset, l. ita vulneratus, ff. ad l. aquil. cum ibi notat. Mandos. dict. conf. 51. num. 12.* Y per vltim, advertesca lo Doctor Gabriel Marti, ques troba Ordenat à titol del Benefici de Santa Ignès en la Cathedral de Barcelona fundat ques congruo, altrament no se hauria Ordenat à titol de aquell, y voler ara obtenir lo contenciòs, que es mes pingue, es lo que se li diguè en la Beneficial Resolució num. 51. de Hojeda de *incompat. part. 1. quæst. 19. num. 4.* y aixi deu contentarse ab lo Benefici de Santa Ignès; y si nos contenta ab dit Benefici, ni ab la autoritat de Hojeda alli citada, contentes ab la del mateix Hojeda en la mateixa *part. 1. quæst. 19. num. 3.* que diu: *Et ideo quando vnus habet plura Beneficia quorum alter est sufficiens ad congruam sustentationem, est contra mentem providentis, & omnium jurium, in hac materia disponentium, nam habenti dare nil aliud est quam perdere, & qui habentes ex Beneficio vnde vivant, aliud Beneficium assequuntur non alimenta, sed potius peccata suscipiunt, ut inquit text. in cap. Pastoralis, & in cap. Clericus 1. quæst. 2.*

20 De tot lo que ab evidencia se manifesta, que resten desvanescudes las rahons ponderades per dit Doctor Gabriel Marti en dita scedula resoluciva num. 25. y donada solució à les dificultats, y dubtes proposats per lo Illustre Senyor Vicari General inter informandum, y que tot açò, y quant se deduhí en la Beneficial Resolució, feta à favor de Ioseph Marti, resta ferm, y segur: y per conseguent deuen esser provehit los Examens pretesos, y constant de aquell, com constarà, que lo dit Ioseph Marti es lo mes *Idoneo* dels Collitigants, lo Benefici ha, y deu esser conferit, y colat à dit Ioseph Marti, cum plenitudinè jurium, com aixi se espera. *Salvo semper, &c.* En Barcelona à 13. de Mars 1713.

FRANCISCO ALAIX Y MARTI V.I.D.